

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ
ਬੀਫੋਰ ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਜੇ.ਜੇ.
ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਆਦਿ,-ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।
1951 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 651 ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 439—ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਗਰਮ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਪ੍ਰੋਸੀਜਰਲ ਬੇਨਿਯਮਤਾ—ਕੀ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਾਰ ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟਿੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਵਾਰਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕੋਡ ਦਾ 524(2) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਓ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੋਈ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਸੋਨੀ ਨੇ 9 ਜੂਨ, 1952 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸੋਨੀ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਬੇ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਪੱਟੀ, ਮਿਤੀ 23 ਮਈ, 1951 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਅਮਰ ਨਾਥ ਗਰੇਵਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ

ਯਸ਼ਪਾਲ ਗਾਂਧੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਆਰਡਰ.

ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਘਰਿਆਲਾ, ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜੋ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੈ। 9 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਪੱਟੀ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਾਲ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਛਾਪਾਮਾਰ ਦਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਚਾਰ ਘੋੜੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਪਾਏ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਟਿੱਲਾ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ, ਉਹ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਟਿੱਲਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਕੋਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ 'ਖੁਰਜੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਿਖੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਨਾ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਨਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਨਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਟਿੱਲੇ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲੇ ਨੂੰ ਲਾਵਾਰਿਸ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਚਨ* ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਾਰ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਘਰਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਟਿੱਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਡੀ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਟਿੱਲੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ (ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ 1 ਮਣ 28 ਸੀਰ 11 ਛਤੰਕ ਵਜ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕੋਣ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਟਿੱਲਾ ਖੋਹਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ-ਛੇ ਦਿਨ ਲਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਲੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਲਾਵਾਰਿਸ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਆਦਿ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਕੀਤੀ:

"ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਲਾਵਾਰਿਸ ਅਤੇ ਸੇਨੀ, ਜੇ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਤ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ।"

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਧਾਰਾ 523, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ 28 ਮਈ, 1951 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ 25 ਜੂਨ 1951 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 25 ਜੂਨ 1951 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ। ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 524 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 523 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 524 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਦਿ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਕਿ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲੇਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਨੇ ਇਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਧਾਰਾ 523 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਦਮ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਉਹ ਕਦਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਅਤੇ 524 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ: -

ਸ. 523. ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜ਼ਬਤ, ਜਾਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ

ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਦਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ: 524 (1), ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। "

ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲੇ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 523 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ* ਜਾਂ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲੇ ਹਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 523 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਭਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 523 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ 'ਅੱਗੇ' ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 524 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੇਧ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪਾਅ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੀ। ਧਾਰਾ 524 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ. ਆਦਿ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੇਜੇ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੇਸ ਨੂੰ

ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਕੇ ਹੋਣ ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 523 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ? ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ, ' ਜੇ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟ-ਸਰਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 923 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 523 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਟਿੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਘੋੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੌਥੇ ਘੋੜੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ • ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਨਸਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ

ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟਿੱਲਾ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹੀ ਗੱਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ: -

“ਪੱਟੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਮੈਂਡ 28 ਸੀਰ ਅਤੇ 11 ਛਤਕ ਦੇ ਲੇਬਲ ਵਾਲੇ ਫੀਤੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ।

ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

1. ਕਰੀਬ 6/7 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਟੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 1 ਮਣ 28 ਸੀਰ 11 ਛਤਕ ਵਜ਼ਨ ਦੀ ਫੀਤਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਲੇਬਲ ਸਨ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।
2. ਉਪਰੋਕਤ ਫੀਤਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਸੀਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਹੈ।
3. ਉਕਤ ਫੀਤਾ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਕਿਨਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਲੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
4. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੀਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 524 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜੇਕਰ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੋਧ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਆਮ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਗ V ਦੇ ਚੈਪਟਰ 3ਬੀ ਦੇ ਭਾਗ ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ।

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ.- ਇਹ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਹੈ।

ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 9 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਟਿੱਲਾ (ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ) ਅਤੇ ਚਾਰ ਘੋੜੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਏ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਸਤੂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤਸਕਰੀ

ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਖੋਸਲਾ, 31 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਵਾਰਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। 15 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਿਨਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਇਸ ਲਈ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਲਾਵਾਰਿਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਘੋੜੇ ਅਤੇ "ਟਿੱਲਾ" ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੋੜੇ ਅਤੇ 'ਟਿੱਲਾ', ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲਈ, ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿੱਧੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਪੀਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ "ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ" ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਪੱਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ

ਉਹ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 524 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 524 (2) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਯੋਗ ਹੈ। ਇਸਲਈ ਧਾਰਾ 523 ਅਤੇ 524 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-

- (1) ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- (2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇ।

ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜੈਬ ਸਲਾਘ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ (3) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ- ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.ਸ਼ਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (4) ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ- ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀ.ਪੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 523 ਅਤੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜਨਬੀ, ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 524 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ

524, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸਲਈ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਸੇਨੀ, ਜੇ..— ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |